

LIBER PRIMVS

liber de partibus in quatuor diuisus uolumina incipit (In oī cōtēplandi genere & cetera) Harū autē ptiū & gene-
rationū doctrina tametsi ea q̄ de p̄fectioribus ac diuinis ignobilior sit nobis tamē amabilis est : quoniam de iis
plura & magis q̄ de illis adiscimus cū nobis magis domestica sint. Ordo eius libri ē uti diximus: quoniam mox
seq̄tur ad eū q̄ dicit̄ meteoroloḡ in genere cognitionis causarū. Nā post mixta inaiata ī libro meteoroloḡ p̄ cau-
sas p̄tractata: seq̄ debēt ipsa aīalia uti superius probatū est. & īferius magis demōstrabit̄. de aīalibus uero substā-
tia prior est ceteris. De ipsa autē substantia siue essentia materia aptius p̄doceri debet. forma. n. quæ est aīa cum
sit physici corporis organici in potentia uitā habētis endelechia: in eius diffinitōe p̄ciuisse corpus p̄supponit. si-
militer ēt eius operatōes q̄ non eius solitus sed totius sunt cōiuncti. Ad hæc sicut elementa q̄ similariū sunt ma-
teria ante librū de p̄tibus ī quo similariū forma doceat̄ p̄tractata sunt: ita aīaliū p̄tes ad eū q̄ est de aīa cū partes
ipse aīalium sint materia aīa autē forma: p̄tractari debēt. Nec obstat illud qd̄ in secundo de p̄tibus scriptū dedu-
ximus (Ex q̄bus nā & quot & cetera). In eodem. n. cognitionis genere. s. cognitiōe p̄p̄ qd̄ liber hic de aīaliū parti-
bus mox seq̄tur ad eū q̄ de meteorologia dicit̄. p̄ meteorologicū nō solū id qd̄ in sublimi sit: uti nomen so-
nat̄ intelligendo Sed ēt oē id qd̄ inaiatū existens uel īperfece sit uel plene mixtum sicut lapides & metalla & me-
dia: ab uno cōi materiali cōficiat̄ principio uidelicet exalatione. de q̄bus oībus in tribus primis Aristoteles egit
libris. licet in ultima tertiū parte de lapidibus & metallis in cōi tantum. At si in diuerso cognitionis genere al-
terum alteri conferre uolueris. liquet hunc librum de partibus sequi mox ad eum qui animalium historia dicit̄
tur. Quorundā. n. eorū q̄ historia narrat scilicet partium: horū liber de p̄tibus causas & p̄p̄ qd̄ iducit. Huius ēt
ordinis testimoniū habeto ab Aristotele ī fine quarti meteoroloḡ & Alexādo cū eo: uti parū ante mōstratū est.
Ad hæc. iste ordo ex iis ēt q̄ in primo de aīaliū p̄tibus scribuntur sic cōprobatur. Nā postea q̄ aristoteles ibidem
modū quo naturalia demonstrant̄ & uia pleniorē ad processum huius disciplinae demōstrasset: & discussa colli-
gēs & p̄tractanda p̄ponēs: dixit (Sed quēadmodū ratio tractāde naturæ p̄bari debeat: atq̄ de iis rebus uia apta:
facilimeq̄ cōtemplari docereq̄ possimus & c. dictū. iā est. q̄ cū ita p̄finita explicataq̄ sint: de iis quæ deinceps
sequant̄ agamus: indeq̄ ordiamur.) iis dictis ipse aristoteles res naturæ in duas partē p̄tes dicens alias esse in-
generabiles & īcorruptibiles diuinis: eæ autē sunt diuina corpora. alias corruptibiles de diuinis pauca & minus
cōtemplari nos posse dicit qui a nobis remotiora sunt & nostris sensibus. a. quibus nostra pendet cognitio. De
corruptibilibus autē sicuti sunt plāte & aīalia plura & magis. a. nobis cōtemplari possunt cū nobis magis fami-
liaria sint quā diuinorū cōtemplatio nobis sit gratior: iis dictis dicta copulās dicendis tandē cōcludit. (Sed cū
iā satis de illis egerimus nostrāq̄ explicarimus sententiā restat ut de aīante natura diseramus : nihil pro uiribus
obmittentes uel uilius uel nobilius. (Ex q̄bus uerbis clare suscipere possumus in negotio de aīalibus hūc librū
de partibus in quo ordinē hunc p̄dicat esse primū dixit autē uel nobilius. p̄pter aīam q̄ est aīalium nobilior &
honorabilior pars. Dixit autē. uel uilius p̄pter cetera q̄ sunt aīalium partes: generationes: & alia: Cum igitur post
p̄tractata proponat se iam de proximo de aīali natura tractaturum id autem quod de animali natura in hoc li-
bro pertractat̄ sunt ipse partes quæ: sunt animalium natura cum sint eorum materia: sequitur hunc librum
qui de aīaliū p̄tibus agit in reditiōe causarū mox sequi ad meteorologicū negotiū. & primū ēē in negotio. aīaliū.
Huic autē libro de partibus cās partiū ingrenti: primus de historiis liber: secundus ēt & tertiū posterior pars: simul
cū priori parte q̄ de partibus ad generationē seruiētibus agit: correspōdēt licet forte prior pars tertiū libri q̄ est
de partibus ad generationē seruiētibus rationabiliter ut inq̄t Aristoteles libro de aīaliū generatione correspō-
deat. in quo causas p̄tiū ad generationē inq̄rit. libri ēt quarti ps̄ illuc usq̄ ubi de partibus colligens proponit de
sensu dicens (pres̄ aīalium oīum interiores exterioresq̄ generatim tū propriæ cū cōes ita se habent) eidem libro
de p̄tibus pari mō correspōdet. In hoc. n. de p̄tibus libro & ī illis de historiis p̄dictis uolumib; eadē res uidelicet
aīaliū p̄tes tractat̄: sed illic cognitiōe qā talia sunt narrādo: hic uero earū cās. īgrēdo. Et hæc satis dcā sint d̄ eo q̄
ē de aīaliū p̄tibus libro. Sūt īsup nōnullæ pres̄: q̄rū officiū est motus aīalium. de q̄bus p̄t motui tali deseruiunt
& tales sunt libellum quendam composuit Aristotelis: de cuius ordine mox dicendum est.

Ordo libri de partibus ad motum utilibus qui de progressu animalium inscribitur.

Caput III.

Ræter dicta nōnullæ sunt ad motū aīalium utiles pres̄. s. p̄gressionē natationē uolatum & reptionemq̄
p̄ cum plurimis In sit in cōi qd̄ raditiōe tractari debent. ne forte cū naturæ cuiusq̄ aīalis tractarent̄ : si sin-
gulatī eas tractare uelemus: idem sæpe iutiliter repetere cogeremur Huius libelli necessitatē in primo de
partibus libro expressit Ari. dicens (Sunt. n. fortasse quæ cū eandē sortiant̄ appellationē di-
scrimine distāt̄ sp̄tici ut animalium Incessus quippe q̄ sp̄tici unus esse minus uideat̄ discrepant. n. inter se uolatio. natatio. ingressio
reptio. quāmborem quoniammodo tractandum sit latere non conuenit utrum īquam primum comuniter. per
generis cōplexionem: postea uero res p̄p̄rias considerare oporteat. an potius quæq̄ p̄sequi singulatī rectius est)
Et q̄ de p̄tibus unū fecerit librū q̄ de īgressu d̄i testis ē ēt ipemet Aristoteles quarto de p̄tibus libro dicens. Cā
quāobrē id pedibus uacet). s. serpētum genus (redidimus cū de gressu aīaliū ageremus) post hoc eodē libro ab eo
sic scribitur. (De inflexu curuarum partium consideratū iam ē cū de cōi aīalium gressu ageremus: Neq̄ p̄ hoc
uerba sumere debemus librū de progressu p̄cedere ante libros de p̄tibus. non. n. uerba hæc hoc in loco ordinis
causam apposuit. Sæpe enī de aliquibus se scripsisse dicit cū tamen liber in quo de talibus egit ordine doctrinæ
postponi debeat. similiter de aliquibus se tractaturū dicit q̄: tamē ordine doctrinæ p̄cedere debēt. nihil. n. talia uer-
ba in principio aut fine libroꝝ aut in calce uel principio alicuius materiæ cū p̄tractadæ uel p̄tractatæ scripta fue-
rint ordinem certum non significabunt ut inferius clarius patefiet. Hæc igitur uerba hic posita huius libri p̄fa-
tum non tollūt ordinem. Incipit autē hic liber *περι ζετων χριστουων μοριων τοοιο ζωιο ωδωσ την κινισιν*
qd̄ sic interpretat̄. (De p̄tibus autē utilibus aīalibus ad motū & c. Hunc autē librum & græce & latine interpretatū
& uidimus & hēmus. Ordo autē eius est quoniā ad eū mox seq̄t q̄ de p̄tibus aīalium nūcupat̄. Est. n. p̄tiū cogni-

